

EN TIDNING UTGIVEN AV
MYNDIGHETEN FÖR TILLGÄNGLIGA MEDIER
OCH PUNKTSKRIFTSNÄMNDEN

Nr 01
2025

PUNKTSKRIFTSLÄSARE

Sigrid Elfmark, 6 år,
var en av deltagarna
på Barnens Littfest.

Kul att skapa taktila bilder

MTM:s workshop
på Littfest i Umeå
lockade många

VI TIPSAR
OM NY TEKNIK

Kära läsare,

I år fyller punktskriften 200 år! År 1825 lanserade fransmannen Louis Braille punktskriften, det första välfungerande taktila skriftspråket. Det har gett många personer världen över förutsättningar för delaktighet och ett liv på lika villkor. Och nu, år 2025, verkar det som att punktskriften stiger in i en digital tidsålder. Något en del kallar punktskriftens renässans! Läs mer om det på sidan 6.

I det här numret får du bland annat hänga med till Umeå och vår workshop om taktila bilder. Du får också träffa nya medlemmen i Punktskriftnämnden, Fadila Alkhadoudj. Och så dyker vi ner i en värld av punktskriftslayout.

Trevlig läsning!

Anette Säfström, redaktör

Innehåll 1/2025

I korthet	3
Aktuellt	4
Utblick	6
Teknik	7
Barn & unga	8
Layout och tecken	10
Punktskriftnämnden	12

Om tidningen

Vi punktskriftsläsare ges ut av Myndigheten för tillgängliga medier och Punktskriftnämnden två gånger per år. Den finns i punktskrift, svartskrift och som tillgänglig pdf. Kontakta Punktskrifts- och prenumerationsservice om du vill prenumerera. Tidningen är kostnadsfri. **Ansvarig utgivare:** Jannica Hedlund. **Redaktör och formgivning:** Anette Säfström. **Redaktion:** Eva Bengtsson, Helén Åberg, Björn Westling, Catinka Grunditz, Malin Sjöblom Vrak, Jimmy Freiding. **Foto omslag:** Hedvig Weibull **Termer i tidningen:** Vi använder ordet svartskrift för att beskriva tryckta böcker eller tidningar som enbart uppfattas med synen.

Vi firar punktskriften 200 år!

Louis Braille.

Konferensen Tactile Reading

Den 2–4 juni möts läsare, forskare och yrkesverksamma på världens största konferens om taktill läsning. MTM och Punktskriftnämnden anordnar flera svenska programpunkter tillsammans med SPSM, Nationellt kunskapscenter för dövblindfrågor (NKCDB) och Certek/LTH. Vi medverkar även med fyra programpunkter på engelska:

- Exploring the Flatbed Printer as an Alternative to Established Techniques for Production of Tactile Graphics.
- Accessible STEM books: are we there yet? MTM och SPSM.
- Reading braille with eight dots. MTM och NKCDB.
- Families With Pre-school Children Learning Tactile Reading: Inspiring and Supporting Material Kits. MTM och Nicolina Pernheim Goodrich, Västra götalandregionen.

Gå gärna in på mtm.se och prenumerera på MTM:s nyhetsbrev där vi rapporterar från Tactile Reading.

Bokmässan i Göteborg

MTM deltar på Bokmässan med en Legimusmonter där vi berättar om hur vi utvecklar våra produkter och tjänster för punktskriftsläsarna. MTM medverkar också i samtal om tillgänglig läsning på flera olika scener. Håll utkik efter mer detaljerat program på mtm.se. Bokmässan hålls 25–28 september.

FSDB:s höstträff i Sundsvall

För att uppmärksamma punktskriften 200 år har Förbundet Sveriges Dövblinda temat böcker och läsning på sin årliga höstträff. MTM ser fram emot att möta medlemmarna och kommer att berätta om MTM:s taktila produkter och tjänster.

Vi söker testpersoner!

Arbetet med en ny standard för svensk åttapunktsskrift fortsätter. Är du JAWS-användare och vill vara med och påverka utformningen av den svenska punktskriften? Kontakta projektledaren Karin Jönsson genom att mejla: karin.jonsson@nkcd.db.se

Museum öppnar igen

Synskadades Museum i Stockholm öppnar igen före sommaren. Förutom föremål och berättelser om synskadades historia i Sverige kan seende testa att navigera i mörker och uppleva hur det är att inte kunna använda sin syn. Läs mer om museet på srf.nu.

Missa inte...

...MTM:s videor på mtm.screen9.tv! Här finns filmer med presentationer om allt inom tillgänglig läsning, som nya verktyget Mathcat för naturvetenskapliga böcker, filmer om Legimus och taktila bilderböcker.

Kontaktuppgifter...

...till Punktskrifts- och prenumerationsservice:

Telefon: 040-653 27 20.

E-post: punktskrift@mtm.se

Öppettider: måndag till torsdag klockan 9–12.

Hitta på nya mtm.se

MTM har ny struktur på webbplatsen. Taktila bilderböcker beställer du under [Läs och beställ](#) längst upp på sidan. Där hittar du även informationsmaterial och rapporter från MTM. Även Vi punktskriftsläsare finns att beställa där – i punktskrift, svartskrift eller så kan du ladda ner tidningen som pdf. Information om taktill läsning och MTM:s produkter och tjänster hittar du numer under: [Meny, Produkter och tjänster, Punktskrift och taktilt](#).

Låna punktskriftsböcker digitalt i Legimus

Nu kan läsare få tag i digitala böcker i Legimus via tjänsten Digipunkt. Genom Digipunkt kan du läsa boken med din punktskriftsdisplay. Det enda du behöver göra är att höra av dig till MTM och be om tillgång till Digipunkt. Kontakta oss på telefon: 040 653 27 20 eller mejl: punktskrift@mtm.se

Förhoppningen med Digipunkt är att läsare ska kunna få tillgång till sin läsning snabbare än tidigare. Samtidigt blir det lättare att bära med sig den digitala boken och i förlängningen kan användningen av pappersutskrifter minska. Digipunkt har tagits fram i samarbete med studenter från bland annat Lunds tekniska högskola.

Du kan även i fortsättningen beställa envägslån av punktskriftsböcker som skickas med posten hem till dig. Digipunkt är ett alternativ för de som hellre vill läsa digitalt.

Prenumerera på tidskrifter

Visste du att MTM överför tidskrifter till punktskrift? Vi gör också två nyhetstidningar i punktskrift. Alla går att prenumerera på och det är gratis upp till det att läsaren är 18 år. Vuxna betalar 150 eller 200 kronor per tidning och år. Du kan provläsa ett nummer innan du börjar prenumerera. Du betalar med pappersfaktura, e-faktura, autogiro eller en PDF-faktura som skickas per e-post. MTM betalar inte tillbaka för prenumerationer som avslutas under året. Kontakta MTM:s punktskrifts- och prenumerationsservice för att prenumerera.

Tidskrifter

Allers, Allt om Mat, Allt om Trädgård, Dövas Tidning, Illustrerad Vetenskap, Kamratposten (urval av texter), Knep & Knåp (urval av texter), Må Bra, Populär Historia, Språktidningen, Svensk Damtidning, Tara, Tidskrift för schack.

Nyhetstidningar

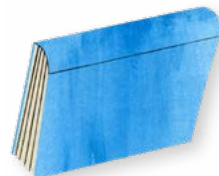
8 Sidor (lättläst nyhetstidning), Hört & Sett (en blandning av nyheter från Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet och Sveriges Radio).

Beställ envägslån

Nu kan du beställa punktskriftsböcker som envägslån direkt via legimus.se igen. Logga in, sök fram boken du vill läsa och välj "Beställ punktskriftsbok". Du kan också låna genom Punktskrifts- och prenumerationsservice, precis som tidigare.

I vårt bibliotek finns också så kallade specialproduktioner – böcker för barn och unga, utformade på olika sätt för att många ska kunna läsa dem. Till exempel böcker i glestryck, böcker med taktila bilder och böcker med inläsning på cd-skiva. Specialproduktionerna lånas genom Punktskrifts- och prenumerationsservice. Lånetiden är tre månader. Punktskrifts- och prenumerationsservice hjälper dig gärna med boktips och att hitta rätt böcker.

Taktilt konstverk på turné

Synskadade konstnärers och konsthantverkarens förening, SKKF, uppmärksammar punktskriftsjubiléet med ett samlingskonstverk på turné! Konstverket består av små tavlor med en av alfabetets bokstäver i punktskrift på varje tavla. Förutom bokstaven har tavlan en taktil bild med något som börjar på bokstaven.

– Vi fick idén från alfabet som ofta sitter i klassrum. Där varje bokstav har en bild som motsvarar bokstaven, säger Mona Olsson, samordnare på SKKF.

Konstverket kommer att gästa bibliotek, konsthallar och andra samlingslokaler runt om i landet under året. I samband med utställningen av konstverket bjuds det på aktiviteter om taktilt läsande på de olika utställningsplatserna.

28 april–19 maj, SRF i Jönköping
26 maj–23 juni, Tranströmerbiblioteket i Stockholm
30 juni–6 juli, Kupolen i Borlänge
14 juli–3 augusti, Värmland.
 Plats ej klar i skrivande stund
30 augusti, Hotell Scandic Väst i Gävle
8–14 sept, SRF i Uppsala, bibliotek ej klart
18–23 sept, Väven i Umeå
26 sep – 2 okt, Sara kulturhus i Skellefteå
8–28 oktober, SRF i Örebro
7–28 nov, Konsthallen i Mellerud
8 dec – 2 jan 2026, Stadsbiblioteket i Malmö

Pekbok för de allra minsta

Föräldrar och pedagoger har frågat efter enkla taktila bilderböcker för de minsta barnen. När MTM letade efter en pekbok som skulle fungera bra att göra taktil föll valet på **Vad säger djuren?** av Sven Zetterlund.

Djur är ett populärt tema i pekböcker och just den här boken passade bra att göra enkla taktila bilder till.

Varje uppslag presenterar ett djur. På vänstersidan står texten i svartskrift och i punktskrift. Längre ner på sidan finns nyckelorden från texten som ritade TAKK-tecken. TAKK står för "Tecken som alternativ och kompletterade kommunikation" och bygger på det svenska teckenspråket.

Högersidan är klädd med ett material som liknar hur djuret känns. Till exempel kattens päls eller gåsens fjädrar. Liknelsen blir ett första steg för barnet att för-

stå och läsa taktila bilder. Att den taktila bilden är stor är bra eftersom de minsta barnen ofta använder hela sin hand för att känna. Här får dessutom två små händer plats att känna samtidigt, vilket är bra

träning för barn som så småningom ska lära sig att läsa punktskrift. MTM har tagit fram boken tillsammans med synpedagoger som möter små barn. Boken blev klar hösten 2024 och finns att beställa på mtm.se.

I mars hölls CSUN Assistive Technology Conference utanför Los Angeles. Vi ställde några frågor till Malin Sjöblom Vrak, en av flera från MTM som besökte konferensen.

Malin Sjöblom Vrak arbetar med punktskriftproduktion.

Foto: Sarah Perfekt

"Det pratas om en renässans för punktskriften"

Vad är CSUN Assistive Technology Conference?

– Konferensen arrangeras varje år av California State University, Northridge's Center on Disabilities. Den är känd som det främsta forumet för att utforska det senaste inom teknik och tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Forskare, utvecklare och utställare från hela världen samlas för att prata om och främja tillgänglighet.

Hur var den taktila läsningen representerad?

– Det är en bred konferens för många målgrupper så därför var jag glad över att den hade stort fokus på taktilläsning. I huvudsak var det inriktat mot den digitala punktskriftsläsningen snarare än den papperstryckta. Det var väldigt nyttigt att få en överblick över vad som händer just nu inom både forskning och teknisk utveckling på området. Digital tillgänglighet handlar såklart mycket om ljud, syntetiskt tal och artificiell intelligens, men här fick även digital punktskrift, taktila bilder och haptik ta stor plats.

Vad händer just nu inom det taktila området?

– Det är ett växande intresse för flerradiga punktskriftsdisplayer och digitala enheter som återger rörligt grafiskt material. Det beskrivs som ett nytt paradig för taktila läsare. Ofta pratar vi om oron för en nedgång i punktskriftsläsandet, men här lyftes den positiva aspekten av hur utvecklingen av de digitala displayerna gett punktskriften en renässans. Jag lyssnade också på föreläsningar om relationen mellan den digitala och analoga punktskriften där det presenterades både hård- och mjukvaror med syfte att underlätta en övergång till digital navigering. En rolig uppfinning var en elektronisk enhet som monteras i botten på din Perkins-skrivare (kallad Paige Connect), och som överför det du skriver till din dator eller surfplatta.

Vad mer tar du med dig hem i arbetet på MTM?

– Jag gick på en föreläsning av vår amerikanska motsvarighet, National Library Service (NLS), en gratis bibliotekstjänst för

Demonstration av Tactonom Reader, ett kamerabaserat hjälpmedel som kombinerar ljud med taktila bilder och 3D-modeller.

punktskrift och talböcker. De visade sina varianter av ljudspelare och punktskriftsdisplayer och hur du kan läsa böcker som laddas ner på ett USB-minne som används i spelarna. Det möjliggör digital läsning utan programvaror eller internet. Nu har vi precis börjat göra vår skönlitteratur tillgänglig digitalt för punktskriftsläsarna och jag hoppas att vi kan fortsätta arbeta med den utvecklingen. ●

Jimmy Freiding skriver om teknik

Jimmy Freiding är tillgänglighets-expert på MTM.

Foto: Sarah Perfekt

Taktila skärmar

Små stift eller pinnar som rör sig upp och ner på skärmen och skapar mönster och figurer. Det är tekniken bakom de taktila skärmar som många pratar om just nu. Förutom att man kan läsa av bilder, kartor och diagram med dem kan de också återge punktskrift på flera rader. Här är tre exempel på skärmar med den senaste tekniken.

1. DotPad 320

Tillverkare: DOT Inc. (Sydkorea)
Skärmen består av 2400 stift i ett rutnät som kan skapa både punktskrift och taktila bilder. Den har plats för 300 punktskriftsceller för taktil grafik och ytterligare 20 celler i en traditionell läsrad. DotPad 320 kan anslutas till iPhone eller iPad via Bluetooth eller USB-C och fungerar med iOS-skärmläsaren VoiceOver för att omvandla grafiska bilder till taktila representationer.

2. Monarch

Tillverkare: Humanware (Kanada)
En punktdisplay som kombinerar taktil grafik med punktskrift på en yta av 10 rader med 32 celler vardera. Den erbjuder funktioner som en grafritande kalkylator, e-boksläsare och punktskrivare. Monarch är utrustad med applikationer som ordbehandlare, kalkylator och tillgång till taktila grafikbibliotek, vilket gör den särskilt användbar inom utbildning.

3. Graphiti

Tillverkare: Orbit Research (USA)
Skärmen består av små pinnar som kan höjas och sänkas för att skapa olika former och mönster. Varje pinne kan ställas in på olika höjder, vilket gör det möjligt att känna av detaljer som topografiska kartor eller ritningar. Användaren kan även rita direkt på skärmen med fingret, och skärmen anpassar sig efter beröringen. Graphiti kan kopplas till datorer, surfplattor och smartphones via USB eller Bluetooth. Den har också en HDMI-port, vilket innebär att den kan användas som en taktil bildskärm.

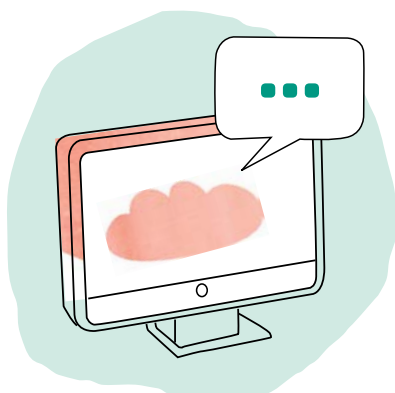
Taktila skärmar är ännu dyra i inköp och används främst som arbets-hjälpmiddel och i skolor.

Nu kan du låta Jaws beskriva bilder

Visste du att JAWS kan beskriva bilder åt dig? JAWS 2024 och senare versioner har inbyggda funktioner för att beskriva bilder i detalj med hjälp av AI. Den nya funktionen heter **Picture Smart**. Det finns fler funktioner i JAWS men de här är de jag använder mest. Aktivera Picture Smart genom att trycka på JAWS-tangenten, mellanslag, P och sedan en av följande tangenter beroende på vad du vill göra:

- F.** Beskriva en bildfil som är markerad i utforskaren.
- W.** Beskriva det aktiva fönstret.
- C.** Beskriva ett markerat element. Till exempel en bild på en webbsida.
- S.** Beskriva hela skärmen.

Fullsatt på MTM:s workshop om taktila bilder

Zoe Thysell,
7 år.

Lina Hognert
och dottern
Hilma, 9 år.

MTM hann prata
med alla besökare
och sprida kunskap
om taktila bilder.

"Jätteroligt" och "nytt" var några av barnens reaktioner när de skapade egna taktila bilder på Barnens Littfest i Umeå.

TEXT OCH FOTO: HEDVIG WEIBULL

Långtifrån alla känner till taktila bilder och bilderböcker. De finns främst till för barn med synnedsättning men även barn med kommunikativa svårigheter kan ha stor hjälp av taktila bilder för att utveckla sitt språk.

Vi på MTM vill att fler ska känna till möjligheten att läsa taktilt så när vi fick frågan om att delta på Barnens Littfest på stadsbiblioteket i Umeå var det inget svårt val att tacka ja!

Annica Norberg och Catinka Grunditz hade i förväg utformat workshopen för att alla skulle kunna delta, oavsett förkunskaper. Annica är formgivare och har arbetat länge med att formge just taktila bilder. Catinka är pedagog på MTM och arbetar med myndighetens taktila produkter.

När vi möts i Umeå har Annica Norberg med sig en färgglad dragväska med skålar och korgar fulla med laserskurna taktila former med självhäftande baksidor samt svarta kort som både barn och medföljande vuxna ska få skapa bilder med.

I Sagorummet på Väven är det fullsatt i rummet från början till slut. Flera av dem som deltar har läst om workshopen i programmet och vill ta reda på mer om taktil bild.

– Det känns jätteviktigt att fler får veta att det här finns, säger Elisabeth Thysell som är här med sin dotter Zoe Thysell, 7 år.

Zoe är nöjd med materialet som finns att arbeta med, särskilt de glittriga klippta formerna.

– Jätteroligt! tycker Zoe som sitter kvar under nästan hela workshopen.

Det surrar i rummet av barn och vuxna som känner på materialen och testar att skapa motiv. De minsta deltagarna är bebisar, och barn från två år och uppåt är med och pysslar, en del med sina föräldrar och en del med mor- eller farföräldrar.

Flera av deltagarna visar vad de skapat och försäkrar sig om att det går bra att ta med sig sina kort hem. Sigrid Elfmark, 6 år, är nöjd.

– Det var jättebra. Jag har gjort en groda med en grön måne och en gul sol. Jag har också jättemycket pyssel hemma, berättar hon.

Hilma Hognert, 9 år, är här med sin mamma Lina Hognert och båda berättar att de var nyfikna på vad taktil bild är.

– Det här är nytt för oss, säger Lina Hognert.

– Det var roligt, jag gjorde en hiphop-anka, säger Hilma Hognert.

På bänkarna i Sagorummet finns flera taktila kollageböcker för de barn som hellre vill höra en saga. Och bänkarna behövs, för när det blir fullt runt borden kan de vuxna sätta sig där och titta på en stund.

– Jag hade väntat mig att det skulle komma många men jag blev positivt överraskad över att det

MTM:s Catinka Grunditz med en del av det taktila materialet.

flöt på så himla bra. Det blev ett naturligt flöde av dem som ville vara med, säger Catinka Grunditz.

Flera av besökarna berättade att de arbetar på förskola och blir inspirerade att göra taktila bilder med barnen.

– Nu vet vi att konceptet funkar bra och vi kommer kunna återanvända både material och upplägg, säger Catinka Grunditz. ●

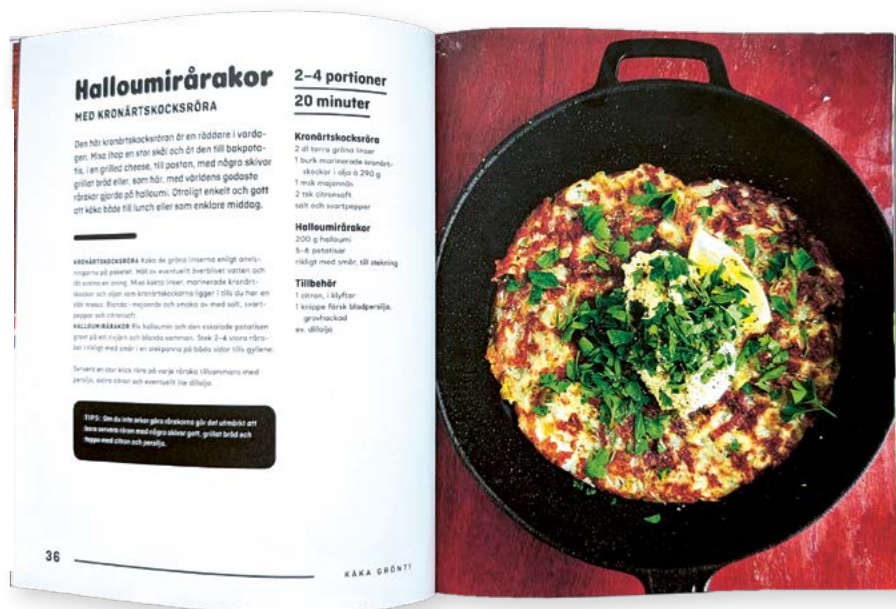
MTM:s taktila bilderböcker

På bibliotekens äppelhyllor kan du ta del av MTM:s taktila böcker. Du som har en synnedsättning, är blind eller har en anhörig med synnedsättning/blindhet kan även köpa böckerna från MTM.

Hur överför man grafiska element i en svartskriftsbok till punktskrift?

Eva Bengtsson på MTM skriver om utmaningar och möjligheter.

TEXT: EVA BENGTSSON

LAYOUT I PUNKTSKRIFT

Läsvänlig layout är viktig för läsupplevelsen och avgörande för hur läsaren tar till sig innehållet. Det gäller oberoende av om man ser eller inte. Layout i svartskrift har många möjligheter att variera sig visuellt med olika typsnitt, färgrutor och illustrationer. Punktskriften har egna möjligheter som är helt annorlunda.

Att överföra layout rakt av från en svartskriftsförlaga som är tänkt att ge en tilltalande utformning för en seende är nästan omöjligt. Sådan layout försvårar istället läsningen om den överförs exakt. Så hur gör vi då? Jo, vi tar till de regler som finns för punktskriftslayout och ibland behöver vi göra enskilda lösningar.

Visuell layout har bland annat syftet att framhäva delar av texten – enstaka ord, satser, meningar eller stycken – genom olika stilsorter, storlek och färg. Och med hjälp av bilder, rutor och linjer. När vi överför text från svartskrift försöker vi även återge den del av layouten som kan skapa en bra läsupplevelse för den som läser taktill.

Till saken hör att den grafiska formgivningen av faktaböcker, till exempel kokböcker, har gått från ganska enkla text- och bildsidor till rörigare layout med många typsnitt, färger, rutor och symboler. En sådan sida kan vara en utmaning att återge i punktskrift. För att inte tala om emojis som framförallt blivit populära i

barn- och ungdomslitteratur. Det gäller att i första hand prioritera en tydlig läsordning, och om de grafiska markeringarna i texten är betydelsebärande behöver man hitta sätt att utforma och förmedla dessa i punktskrift. Några exempel är blankrader och indrag, understrykningar, avskiljande linjer – och kombinationer av dessa.

För att utveckla punktskriftslayouten har MTM sedan 2021 tagit hjälp av punktskriftsläsare i tre olika referensgrupper. De har testat och gett feedback på texter. Till exempel hur man bäst återger rubriker, rubriknivåer och listor i punktskrift, var man helst bryter en volym för att inte störa läsningen, titelbladets utformning och placering av baksidestext. ●

Nya rekommendationer på gång om punktskriftslayout

Dagens rekommendationer för layout i punktskrift finns i boken **Redigering och avskrivning** från 1997. De ersätts så småningom med nya rekommendationer som just nu arbetas fram på Punktskriftsnämndens uppdrag. De omfattar både punktskrift på papper och digital text på punktskriftsskärm.

Under 2025 väntas rekommendationerna för romanlayout bli klara och därefter fortsätter arbetet med fler rekommendationer. Arbetet kan följas via MTM:s hemsida. MTM och Specialpedagogiska skolmyndigheten, SPSM, vill så småningom samordna sina rekommendationer, även om vi producerar väldigt olika typer av böcker.

Foto: Terese Andersson

Exempel på layoutanpassningar

Pilar används ibland istället för punkter i en punktlista. I punktskriftsboken tas dessa bort eftersom de inte tillför någon information. Har pilarna däremot en bärande funktion för texten kan de återges med en beskrivande text i stil med "pil som pekar åt höger".

Faktarutor läggs oftast sist i läsordningen för att inte störa mitt i en huvudtext. Texten i faktarutor markeras i punktskrift genom att hela textstycket skrivs med indrag.

Läsordningen justeras ofta för att bli logisk för den som läser texterna i punktskrift. Den visuella läsordningen i en kokbok brukar till exempel justeras till: rubrik, ingress, lista på ingredienser och beskrivande text om hur receptet ska lagas. Faktarutor och tips läggs sist.

Varför har punktskriftsalfabetet 33 bokstäver?

Det svenska alfabetet innehåller 29 bokstäver. De återges i svensk punktskrift med ett punktskriftstecken. Men utöver dem finns det fyra bokstäver till som återges med ett punktskriftstecken:

- a med grav accent (à)
- e med akut accent (é)
- e med grav accent (è)
- tyskt y (ü).

Hur kommer det sig? Alla andra varianter på latinska bokstäver (och det finns många!) återges ju med flera punktskriftstecken? Antingen ett enkelt med :: (p4) framför, eller med ett exakt som kräver tre punktskriftstecken: förtecken som visar om en accent eller annat diakritiskt tecken finns ovanför bokstaven eller under, det diakritiska tecknet och till sist bokstaven.

Ett svar är att punktskriften prioriterar vanliga bokstäver. De fyra bokstäverna med ett punktskriftstecken tyder också på ett franskt och tyskt inflytande i svenskan. De tre första har även samma utseende i fransk punktskrift och det tyska y:et ser ut som i tysk punktskrift.

Punktskriftstecknet :: (p16) i Frankrike skulle betyda a med cirkumflex – i stället för vår bokstav å. Fransk punktskrift prioriterar hela 13 bokstäver med diakriter. Svenskan har å, ä och ö – och alltså fyra till.

å, è, è och ü har varsitt tecken i svensk punktskrift.

3

frågor...

... till **Anna Balte** och **Henrik Göteson**, Punktskriftsnämnden.
Vi bad dem reflektera över det taktila skriftspråket, apropå att punktskriften fyller 200 år!

Anna, vad har punktskriften betytt för dig?

– Punktskriften har varit mitt sätt att läsa och skriva ända sedan jag var barn. Jag har läst skönlitteratur i punktskrift sedan jag lärde mig läsa, men använder även punktskriften i mitt arbete då jag läser på en punktdisplay kopplad till datorn. Punktskrift är mitt huvudsakliga sätt att läsa. Jag använder talsyntes mer som komplement. För mig är det lika självklart att läsa punktskrift med fingrarna som det är för en seende att läsa med ögonen.

Hur tror du punktskriften kommer förändras?

– Jag tror att punktskriftsläsande på papper kommer att bli mindre vanligt, istället väljer många att läsa det digitalt via punktdisplay till dator eller mobil. Jag tror och hoppas att punktskriften kommer att leva vidare, även om det kanske främst blir i digital form.

Har du något lästips?

– Skadad av Cathy Glass.

Henrik, vad har punktskriften betytt för dig?

– Punktskriften är mitt sätt att läsa, stava, skriva och räkna. Jag läser väldigt mycket med punktdisplay, kopplad till dator eller mobil. Papper och reglett förekommer också, såsom när jag sitter på möten och inte har något bord.

Hur tror du punktskriften kommer förändras?

– Förhoppningsvis kan kortskriften få en renässans. Jag hoppas också på att flerradiga punktskriftsdisplayer får ett genomslag eftersom flera rader ger större överblick och möjlighet att visa bilder.

Har du något lästips?

– Serien Stockholms pärlor av Ruth Kvarnström-Jones som inleds med De fenomenala fruntimren på Grand Hôtel. Den första delen läste jag som ljudbok, men den andra delen Väninnorna på Nordiska kompaniet läser jag i punktskrift. Då ser jag hur olika namn stavas, och en del stavningar har förvånat mig.

Välkommen!

Fadila Alkhadouja, ny medlem i Punktskriftsnämnden

Du arbetar på Riksorganisationen Unga med Synnedsättning. Vad gör du där?

– Jag har jobbat på US sedan december 2024. Mitt fokus ligger främst på punktskriftsfrågor. Jag har fått i uppdrag att lära mig mer om och kartlägga hur samhället arbetar med punktskrift. Det gör jag bland annat genom att intervjua olika personer, organisationer och myndigheter. Det är också genom mitt arbete som jag blivit nominerad till Punktskriftsnämnden.

Vad tror du att du kan bidra med i Punktskriftsnämnden?

– Jag tror att jag kan bidra med mycket. Som ung representerar jag ungdomsrörelsen och kan ge det perspektivet. Att jag kan punktskrift på flera språk tror jag också är en styrka. Jag hoppas att jag, med min bakgrund från Syrien, kan bidra med ett utifrånperspektiv – jag har erfarenhet av att komma till Sverige från ett annat land. Innan jag lämnade Syrien arbetade jag som punktskriftslärare för andra unga,

Fadila Alkhadouja

Ålder: 26 år

Bostadsort:
Stockholm

och även som assisterande lärare. Därför har jag kunskap om att lära ut punktskrift, vilket jag tror kan vara till nytta i nämndens arbete. Utöver det tycker jag att punktskrift är otroligt viktigt och jag brinner verkligen för frågan. Jag tar med mig ett stort engagemang för användningen av punktskrift i Sverige.